

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (LETO) XXV. (19)

No. (števil.) 32

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

11. avgusta 1966

Kje je rešitev?

Temelji marksizma, na katerih je zgrajena komunistična družba, se rušijo. O tem ni danes nobenega dvoma več. Marxove trditve, ki so bile do nedavnega za marksiste prave dogme, večnoveljavne in neizpodbitne resnice, so se izkazale za zmotne, neutemeljene in neznansvene. Tega ne ugotavljajo samo zapadni filozofi, sociologi in ekonomisti, to ugotavljajo tudi pogumnejši znanstveniki za železno zaveso. „Najbolj napredni in najbolj znanstveni svetovni nazor“ — tako označujejo komunisti svoj nauk — se je razgalil pred kritično svetovno javnostjo kot neznanstven, nazadnjaški in na demagogiji sloneč nauk. O tem obstaja danes že obširna literatura, ki odkriva vso šibkost marksizma in njegovega dialektičnega in zgodovinskega materializma. Ni naš namen, da v tem kratkem članku pokažemo, kako neznanstven, neresničen in zato tudi neuspešen je marksistično-komunistični nauk. Omenimo naj samo, da so pred nedavnim časom na vsem komunističnem področju (z izjemo Kitajske) v veliki meri zavrgli marksistične gospodarske osnove in znova privzeli „kapitalistične“ (obresti, rentabilnost, ozir na konzumentov okus, dobiček itd.). — Komunistična filozofija je na tleh. Najvplivnejši vzhodni nemški marksistični filozof Georg Klaus ni mogel jezuitu Wetterju, ki velja za enega najboljših kritikov marksizma, odgovoriti drugače kot, „da je marksistična razlaga odnosa med materijo in zavestjo (dušo) na sedanji stopnji še zelo pomanjkljiva in nezadovoljiva“. Tudi Darwinova razvojna teorija, ki je bila proglašena za uradni komunistični nauk, zgublja v Sovjetski Rusiji svojo veljavo in znova začenjajo tudi tam veljati odkritja katoliškega meniha Mendela. Itd., itd.

Marksistične osnove družbenega reda, ki naj bi prinesle človeštvu srečo in blaginjo, se torej rušijo in ne samo, da niso človeštvu prinesle sreče, blaginje in miru, ampak so nasprotno prinesle revščino, teptanje svobode in človeškega dostojanstva, krvave revolucije in spore med narodi in državami. O rešitvi socialnega vprašanja ni govora. Življenjska raven je v vseh komunističnih državah mnogo nižja kot v zapadnih državah.

Toda, kje pa je rešitev socialnega vprašanja, ki ga človeštvo tako željno pričakuje? Ali morja zopet v starem, klasičnem kapitalizmu? Prav gotovo ne, saj je bilo prav njegovo nečloveško izžemanje delovnega ljudstva krivo, da je nastopila druga skrajna — komunistična, ki prav tako kot stari kapitalizem ni bil sposoben urediti človeške družbe.

Rešitev je v pravem krščanskem pojmovanju človeka, njegove svobode in dostojanstva, v pravem pojmovanju reda med posamezniki ter o njihovih pravicah in dolžnostih ter v pravem pojmovanju razmerja med državnimi skupnostmi.

Pred 75 leti je papež Leon XIII. v svoji delavski okrožnici „Rerum novarum“ glasno zaklical v svet, da naj preneha brezobzirno izkoriščanje delavcev, ki rodi globoko nezadovoljstvo in daje netirja za prevratne nazore, ki so pogubnejši od zla samega, ki ga naj odpravijo. V okrožnici razpravlja papež o delu in pravičnem plačilu za to delo, o pravici do zasebne lastnine, ki je naravna pravica, pa ima tudi socialno funkcijo, o dolžnosti države, da si načrtno prizadeva izboljšati delavcev položaj, o pravici delavcev do svoje organizacije. — Odmov in vpliv te izredne okrožnice je bil ogromen.

Drugo socialno okrožnico „Quadragesimo anno“ je izdal papež Pij XI. pred 35 leti. Tudi v tej okrožnici je poudarjena pravica do zasebne lastnine in še posebej njen socialni značaj. Dalje papež priporoča, da naj se delovne pogodbe ublažijo z družbenimi tako, da so delavci v določeni meri soudeleženi na lastništvu, pri upravi in pri dobičku podjetja. To priporočilo se že izvaja v mnogih državah, in obstoja že na tisoče podjetij, kjer so delavci solastniki (delničarji) in soupravniki ter deležniki dobička. Delavsko „samoupravljanje“ v Jugoslaviji je le slaba in neučinkovita kopija omenjenega papeževega priporočila. Nadalje poudarja papež v tej

Vojska v Vietnamu bo še dolga

V Vietnamu je potekel minuli teden predvsem v znamenju številnih bombnih napadov ameriškega letalstva na komunistične objekte v severnem in južnem delu države. Komunistična protiletalska raketna obramba je močno delovala ter se je v enem dnevu posrečilo komunistom sestreliti z raketami sedem ameriških letal. Na bojiščih pa so se odigravali posamezni spopadi med komunističnimi gverilci in ameriško-vietnamskimi oddelki predvsem v središču Južnega Vietnama, kjer komunisti izkoriščajo močno monsunsko deževje za svoje operacije.

V Pentagonu v Washingtonu sta ameriška mornarica in vojska vsaka zase proučili nadaljni razvoj vietnamske vojne in predali ameriškemu vrhovnemu poveljstvu svoje poglede na ta problem.

De Gaullovo potovanje okrog sveta

Francoski predsednik De Gaulle namerava 25. avgusta t. l. odpotovati na potovanje okrog sveta. Na potovanju bo predvidoma tri tedne, komaj dva meseca po svojem obisku v Moskvi.

Ustavil se bo v Djibutiju, zadnji francoski koloniji v Afriki, obiskal Abesinijo in Kambodjo, nadaljeval pot v Novo Kaledonijo, na Nove Hebride in Tahiti na Pacifiku, od tam pa bo odletel na otok Murorua, kjer bo s krovu francoske letalonosilke prisostvoval razstrelitvi prve francoske vodikove bombe.

V Parizu so se razširila poročila, da se bo v Kambodji De Gaulle sestal s severovietnamskim komunističnim diktatorjem Hočiminhom, kar pa je De Gaullova okolica zanikala, prav tako Hanoi.

Prav tako so po Parizu razširili novico, da se bo De Gaulle ob vračanju v Francijo sestal v Guadalupe z ameriškim predsednikom Johnsonom, da pa bo šel tuji v Washington. Tudi to novico sta pariška in ameriška vlada zanikali.

ZASEDANJE SOVJETSKEGA PARLAMENTA

V Moskvi je pretekli teden odstopila sovjetska vlada, kakor zahteva postopek, kadar se sestane prvič novi parlament. Kakor je znano, so bile v ZSSR meseca marca splošne volitve ter se je prejšnji teden prvič sestal novi sovjetski parlament.

Parlament, v katerem sedi 1517 poslancev, je seveda enoglasno znova izvolil za predsednika vlade Kosygina, za kar ga je predhodno „priporočil“ parlamentu šef sovjetske komunistične partije Brežnev. Kosygin je s svoje strani „predložil“ parlamentu v odobritev nožiti besedilo novega zakona o univerzalni vladi, ki je ostala takšna, kakršna je bila doslej.

Vse to so bile, kakor so vedno v ZSSR, običajne formalnosti, brez vsebine. Vse je bilo vnaprej pripravljeno in prirejeno, v parlamentu so poslanci samo ene, komunistične stranke.

Edina sprememba, ki je nastala v sovjetskem parlamentu, je ta, da so zvišali število posameznih komisij, ki odgovarjajo na papirju zadevnim odborom v zahodnih demokratiških parlamentih. V svojem delovanju so te komisije v sovjetskem parlamentu omejene po partijskem statutu in sovjetski policiji. Sovjetski predsednik države Podgorny se je dejansko norčeval iz poslancev, ko jim je izjavil, da „bo povzeto število komisij, ki študirajo raz-

okrožnici, da si krščanstvo in komunizem odločno nasprotujeta.

Pred petimi leti pa nam je dal papež Janez XXIII. tretjo socialno okrožnico „Mater et Magistra“, ki jo je dopolnil tik pred svojo smrtjo z znano socialno okrožnico „Pacem in terris“. Obe okrožnici sta doživeli kar zmagoslavi sprejem po svetu; celo komunisti so prisluhnili besedi Janeza XXIII. V nasprotju s komunističnimi nauki, ki dajejo prednost družbi, državi in partiji pred človekom, poudarja papež pravice in dolžnosti posameznika — človeka. Posebej poudarja svobodo, spoštovanje človeškega dostojanstva, zasebno lastnino v gospodarstvu, zasebno lastnino s socialnimi funkcijami, pravično plačilo, udeležbo delavcev na lastništvu, upravi in dobičku podjetja, v katerem delajo. Poleg tega se dotika vseh aktualnih problemov tako npr. problemov političnega, prehrane, gospodarske politike,

Mornarica meni, da Hanoi lahko vzdržuje sedanji tempo vojaških operacij praktično v nedogled, če ZDA ne bodo močno zvišale števila svojega vojskovanja v Vietnamu.

Vojska je pa mnenja, da bo v sedanjem tempu vojna trajala še najmanj osem let, če ne bodo Amerikanci pospešili bombardiranja Severnega in Južnega Vietnama in zvišali števila vojaških oddelkov.

Bivši ameriški podpredsednik Nixon, ki se je te dni mudil v Saigonu, je mnenja, da bodo Amerikanci potrebovali v bližnji bodočnosti najmanj en milijon svojega vojskovanja na vietnamskem bojišču, če bodo hoteli upati na končni poraz komunistov. Takšno je, očitno tudi mnenje sedanjega vrhovnega poveljnika ameriških čet v Vietnamu generala Westmorelanda.

škim predsednikom Johnsonom, da pa bo šel tuji v Washington. Tudi to novico sta pariška in ameriška vlada zanikali.

V Abesiniji se bo De Gaulle ustavil 27. avgusta pri cesarju Haile Selassiju, v Kambodji pa za tri dni pri princu Sihanouku. Železnico Djibuti-Addis Abeba so v začetku stoletja zgradili Francozi.

Opazovalci menijo, da bo De Gaulle, ko se bo nahajal v bližini Vietnama, se pravi v Kambodji, predlagal kakršno koli staro ali novo rešitev vietnamskega problema, predvsem nevtralizacijo celotne Jugovzhodne Azije, s čimer meni ustaviti razširitev sedanjega konflikta. Mnogo strokovnjaki tega področja pa se tudi strinjajo v tem, da je vietnamski problem kot samostojen problem za dolgo dobo nerešljiv, dokler ne bo rešeno celotno vprašanje konflikta med svobodo in komunizmom.

KONFERENCA OAD ODLOŽENA

Konferenca zunanjih ministrov ameriških držav, ki bi se morala začeti 29. avgusta v Buenos Airesu, je odložena na nedoločen čas. Zun. min. teh držav bodo o datumu konference razpravljali verjetno še pred 10. oktobrom, toda splošno mnenje je, da točnega datuma za konferenco ne bodo določili, ampak ga pustili odprtega. ZDA si namreč prizadevajo, da ne bi prišlo zaradi mesta, kjer naj bo ta konferenca, do razkola v Organizaciji ameriških držav. Prvotno je namreč bilo določeno, da bo ta konferenca v Bs. Airesu, po zadnji ustavni spremembi v Argentini pa v Venezueli in še nekatere druge države zahtevajo, naj bi bil v Washingtonu. Ker Argentina vztraja na Bs. Airesu, Venezuela pa proti temu, so konferenco enostavno preložili na poznejši čas. Sestanek predsednikov ameriških držav bo pa verjetno meseca decembra. Mesto sestanka še vedno ni določeno.

davčne politike, obresti, socialnega zavarovanja, zaščite cen itd. Posebno pozornost je vzbudilo poglavje o ukrepih za izravnavanje in za razvoj premalo razvitih pokrajin.

V vseh omenjenih socialnih okrožnicah, za poznanje katerih si med Slovenci zlasti prizadeva Družabna pravda, ki je za dne 14. avgusta pripravila v Buenos Airesu posebno jubilejno praznjo teh okrožnic, so zbrana navodila in priporočila za dober, moderen in pravičen družbeni red. Tu imamo dovolj smernic za ureditev vseh socialnih problemov in prav nič ni potrebno, da iščemo rešitev po učbenikih, ki nam ponujajo zmotno tujjo učenost. Prav je, da vsi Slovenci, zlasti pa naša mladina, dobro poznajo krščanski socialni nauk, da ga bodo — ko pride čas — uspešno presadili na slovenska tla.

I Z T E D N A V T E D I N

V Nicaragui, Boliviji in Kolumbiji imajo nove predsednike. Dosedanjšega predsednika v Nicaragui René Schicko je zadel kap. Za njegovega naslednika je bil določen Lorenzo Guerrero. Vlada bo do prihodnjih volitev maja 1967. V Boliviji je prevzel oblast novoizvoljeni predsednik letalski general René Barrientos, v Kolumbiji pa Carlos Lleras Restrepo.

Predstavniki afriških držav pri Organizaciji združenih narodov predlagajo, naj bi dosedanji glavni tajnik te svetovne mirovne ustanove, U Thant, ostal še naslednje dobo na svojem položaju.

Med Holandijo in kom. Kitajsko je močna politična napetost. Do nje je prišlo zaradi tajinstvene smrti kitajskega inženirja Hsu-Tzu-Tsai-a, katerega so 16. julija našli težko ranjenega

v bližini poslopja kit. kom. trgovinske delegacije na Holandskem. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga hoteli operirati. Med tem, ko je čakal na operacijo, so ga pa štirje člani kit. kom. trgovinske delegacije ugrabili in odpeljali v poslopje trg. delegacije, odkoder so naslednjega dne sporočili, da je umrl. Ker kit. trg. osebje holandskim oblastem ni hotelo sporočiti okolištnosti smrti omenjenega inženirja, je holandska vlada izgnala trg. delegata kom. Kitajske Shen Weilinga. Kitajska vlada je enako storila s holandskim trg. zastopnikom Jonjegansom. Da ostali člani kit. trg. delegacije na Holandskem ne bi pobegnili, predno bi jih zaslišale holandske sodne oblasti v zvezi z umorom inženirja Hsu-Tzu-Tsai-a, kateremu so pred smrtjo očitali, da je holandski vohun.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Načrt dela argentinske revolucije za obnovo in preobrazbo države

V četrtek, 4. avgusta, je predsednik republike gral. Onganía na tiskovni konferenci domačih in inozemskih časnikov prebral obširen načrt dela za obnovo in preobrazbo države. Načrt zajema vsa področja javnega udejstvovanja ter delo vseh resorsov. Je obširen, toda predsednik je naglasil, da z njim še vedno niso obsežene vse dejavnosti, katrim se bo posvečala sedanja vlada za odzdravitev sedanjih nezdruženih razmer v državi na socialnem, kulturnem in gospodarskem področju. Zato ga bo vlada neprestano dopolnjevala z načrti za rešitev za tista vprašanja, ki se bodo pojavljala.

Za izdelavo načrtov, kakor za njihovo izvajanje, je vlada predvidela dve obdobji, ki se bosta izvedli v letih 1966 in 1967. V letu 1966 bo pripravljeno vse za urejevanje in preobrazbo, leta 1967 pa državni načrt za razvoj in varnost, ki bo stopil v veljavo 1. januarja 1968. V letošnjem letu namerava vlada na osnovi izdelanih načrtov vzpostaviti red, avtoriteto, odgovornost in disciplino. Doseči hoče splošno razumevanje in duhovno skupnost, izvesti integralno racionalizacijo in rešiti najnujnejše probleme.

Predsednik je poudarjal, da „argentinska revolucija črpa svojo moč iz narodnega bistva. Iz njega prejema tudi svoja osnovna načela. Brani dostojanstvo in spoštovanje človeške osebe na osnovi resnične svobode; se navdihuje v krščanski morali in v kulturnih, etičnih, političnih načelih zahodne civilizacije. Obsoja vse ekstremizme in ne sprejema tretjih pozicij in materialističnih ter oportunističnih eklekticizmov.“

Za sedanji položaj v državi pravi, da je tak, „da zahteva izvajanje aktivnosti z največjo silo, odločnostjo in dinamizmom. Zato se bo vlada lotila državnih obnovitvenih dejanj, ki bodo potrdila, da se je v republiki zgodilo nekaj več, kakor pa enostavna sprememba v vladi.“

Za vlogo, ki naj jo pri splošnem obnovitvenem delu in preobrazbi v državi, odigra država, predsednik general Onganía označuje takole: „V resnični demokraciji vodstvo države ne sme ustvarjati pogojev, ki bi dajali privilegije poedincem, ampak ravno obratno. Naloga države je ustvarjati in omogočati takšne splošne pogoje, ki nudijo enake možnosti vsem za razvoj in napredovanje, da dosega koristi po sposobnosti in pridnosti.“

„Naj bo jasno povedano: država ne bo nastopala, da bi omejevala človekovo svobodo, ampak nasprotno: njeno nastopanje bo zaradi tega, da svobodo človeka zavaruje s tem, da preprečuje njeno zlorabo in nasilje. Naloga države je spravi v sklad potrebe avtoritete in svobode. V polni meri bo zavarovana pravica do lastnine.“

V izvajanju svojega programa bo vlada vodila tako politiko, da bo v korist osnovni celici človeške družbe: družini. Zato ji bo nudila „primerno socialno zaščito, prav tako kulturno, pravno in gospodarsko“. Vodila bo gametno demografsko politiko za naselitve, še nenaseljenih predelov v republiki. Zato bo pospeševala izbrano vseljevanje.

Glede razpusta političnih strank in prenosa njihovega premoženja na državo je gral Onganía izjavil, da je to „nujnost sedanjih okolištnosti. Toda v bodočnosti bomo smatrali, da je treba stranko kot političen element ohraniti.“

Glede kulture je navajal, da ji bo vlada posvetila vso pozornost in ji zagotovila razvoj, pri tem pa pazila, da bo odstranila vse, kar ji je bilo v škodo. Enako bo z vzgojo mladine. Tu je napovedal predsednik revizijo sedanjih učnih načrtov ter koordinacijo vzgoje mladine v državnih in privatnih zavodih. Tisti mladini, ki je sposobna, pa sama nima sredstev za nadaljevanje študija, je zagotovil državno pomoč.

Obširna in podrobna so določila za zboljšanje socialne in zdravstvene zakonodaje, za obnovo gospodarstva, za doseg harmoničnega razmerja med delom in kapitalom, glede zagotovitve človeka vrednega življenja in stanovanja delovnim ljudem ter za doseg mirnega sožitja med ljudmi v slogi in medsebojni povezanosti in v spoznanju ter prepričanju, da je blaginja skupnosti vedno nad koristmi posameznikov ali skupin.

Glede notranjega reda in varnosti je bil predsednik odločen v izjavi, da bo vlada z vsemi sredstvi preprečila nadaljevanje komunističnega infiltriranja ter bo to prevratno dejavnost izkoreninila.

V zunanji politiki je predsednik poudaril, da je Argentina na strani krščanskega in demokratiškega Zahoda ter za medameriški sistem. Je za Organizacijo ameriških držav in Organizacijo združenih narodov, želi poglobitve zvez z evropskimi državami, zlasti s Skupnim evropskim trgovim. Je za trgovanje z vsemi državami, tudi s komunističnimi, toda trgovina z njimi ne bi smela nikdar odpirati vrat komunistični propagandi.

Končno je general Onganía naglasil, naj ljudstvo spozna, „da se nič ne doseže brez stalnih naporov. Argentinska revolucija se je lotila v resnici težke naloge, katere rešitev pa zagotavlja lepo bodočnost. Če bodo Argentinci slozni in se bodo skupno lotili obnovitvenega dela, bo cilje lahko doseči, v nasprotnem primeru bo pa pot daljša in težja in bodo tudi koristi manjše.“ „Toda vsi naj vedo,“ je zaključil svoja izvajanja predsednik gral Onganía „da se je vlada odločila izpolniti postavljene si naloge in da država ne bo zaustavila svojega napredka.“

Predsednik gral Onganía je potem, ko je prebral svoj obširen program obnovitvenega dela argentinske revolucije, odgovarjal časnikarjem tudi na razna vprašanja. Tako je med drugim poudaril, da vlada ne misli na ustanovitev kake svoje stranke, ampak jih mora prinesiti bodoči razvoj potem, ko bo vlada za to ustvarila potrebne gospodarske in socialne pogoje. Stranke se pa morajo ustvarjati od spodaj navzgor in nikdar obratno. Nastopi je tudi proti političnim cenam raznim proizvodom in dejavnostim, ki jih je omogočal prejšnji režim, ureditev in moralizacijo državne uprave, varčevanje. Ukrepi ministrstva za gospodarstvo za ureditev gospodarstva in za zaviranje inflacije bodo znani v prihodnjih 60 dneh. Napovedal je tudi izdajanje posebnega zakona o tisku, s katerim bo zagotovljena tiskovna svoboda.

R. Sm.

Opozicija in Tito

MIHAJLOV V ZAPORU

Mladi, komaj 32-letni profesor slavistike Mihajlo Mihajlov, ki živi v Zadru, je že večkrat s svojim neustrašnim nastopom proti komunistični diktaturi v Jugoslaviji zbudil pozornost svobodnega tiska v zapadnem svetu. Prvič je bilo to pred dvema letoma, ko je v svoji reportaži „Poletje v Moskvi leta 1964“ ostro kritiziral sovjetski komunistični sistem. Titova policija ga je tedaj zaprla in postavila so ga pred sodišče. Branil pa se je tako odločno in duhovito, da bi ga nepristransko sodišče ne moglo obsoditi. Bil pa je obsojen na več mesecev zaporu in izgubil je položaj univerzitetnega profesorja.

Ob koncu decembra lanskega leta je Mihajlov pisal pismo tovarišu Josipu Brozu kot predsedniku države in v njem odločno nastopil proti UDBI t. j. komunistični policiji. Zlasti jo je napadel, ker mu preprečuje s cenzuro in zaplembami prejemanje revij in časopisov iz zapadnega sveta, pa so mu nujno potrebne za njegov študij. Mihajlov groši v tem pismu Tita, da ukrene potrebne korake, da bi UDBA prenehala s cenzuro in zaplembami, ali pa naj mu dajo dovoljenje, da zapusti Jugoslavijo, četudi jo smatra za svojo domovino. (Prepis tega pisma je prišel v zapadni svet in ga je objavila v prevodu tudi Svobodna Slovenija v št. 14 letošnjega leta.)

Pred nekaj meseci so nekateri listi na zapadu objavili spis Mihajlova, v katerem dviga glas za Milovana Djilas, ki ga Tito zaradi njegove zadnje knjige „Moji razgovori s Stalinom“ drži že več let v zaporu. Mihajlov zahteva njegovo izpustitev in se pridružuje Djilasovi tezi, da je nujno uvesti v Jugoslaviji večstrankarski sistem in ukinitv monopol komunistične stranke. Nedavni dogodki na Brionih, ko je Tito odstavil Rankovića, so še vedno predmet komentarjev. Dogodki so se pa tudi razvijali tako dramatično, da so tudi po svojem videzu zbujali pozornost.

Prvega in drugega julija so namreč jugoslov. vojniki stražili po Jugoslaviji vsa vladna poslopja, važne urade, radijske postaje in ostale ustanove za ohranjanje javnega miru in reda, na otoku Brioni ob istrski obali pa je CK ZKJ opravil eno najtežjih operacij. V dvodnevni seji so izločili podpredsednika države, organizacijskega tajnika

stranke, najvidnejšega predstavnika srbskih komunističnih revolucionarjev, dotlej skoro nesporne kandidata za predsednika republike, ko bi Titu pošle moči, Aleksandra Rankovića.

Te dogodke so komentatorji v zapadnem svetu tolmačili kot preusmerjevanje komunistične diktature k liberalizaciji. V svojem govoru s dne 5. julija, ki smo ga v izveščju objavili tudi v našem listu dne 28. julija, je Tito zavrnil te komentatorje in jim zaklical, „da se motijo“ in da ne misli izpeljati Djilasove zamisli večstrankarskega sistema. Posebej je poudaril Tito, da bodo živel v strahu tisti, ki bi nasprotovali sedanjemu sistemu. To je govoril za skrbljenim bivšim partizanskim borcem, katere je povabil na Brione.

Zelo hitro in brez strahu pa je na te izjave odgovoril Tito zopet Mihajlo Mihajlov. Že 11. julija mu je pisal pismo, ki v Jugoslaviji sicer ni prišlo v javnost, znana pa je njegova vsebina v zapadnem svetu. V njem piše Mihajlov Titu med drugim takole:

„Povsem soglašam z Vami, da UDBI ne sme biti dovoljeno, da bi samolastno gospodarila nad družbo, pa tudi Zvezi komunistov tega ne bi smeli dopustiti. Ta organizacija, ki predstavlja komaj šest odstotkov prebivalstva, ne more biti vzvišena nad državo, NAD ustavo in NAD državnimi zakoni. Kakor morejo biti za sluge Zveze komunistov v preteklosti velike in očitne, vendar še ne opravičujejo partije, da si lasti neomejeno oblast pri gradnji socializma.“

Pogumni Mihajlov se nadalje sklicuje na ustavo iz leta 1963, ki odpira možnosti širokogrudne razlage, apelira na Titov „humanizem“ in ga poziva, naj dopusti svobodno delo opozicije.

Toda Mihajlov se ni ustavil pri tem pismu. Ni miroval. Delal je naprej s skupino okoli 20 razumnikov na pripravi osnov za ustanovitev zakonite opozicije in njenega glasila.

Svoj sklep je sporočil Titu v pismu, v katerem med drugim svoje načrte in poglede in sedanjo jugoslovansko stvarnost razlaga takole:

„...Ne jaz in ne oni, ki so enakih misli z menoj, nismo sovražniki socialistične družbe in naše dežele; ker pa nočemo naprej živeti v stalnem strahu, smo sklenili, da bomo imeli od 10. do 13. avgusta 1966 sestank

v Zadru z namenom, ustanoviti na zakonitem zborovanju neodvisni socialno-demokratski, politično ideološki in socialno-kulturni organ, ki bi naj bil jedro demokratičnega socialnapolitičnega gibanja v okviru zakonov in jugoslovanske ustave. In tudi zato, da se nam v bodoče ne bo več treba obračati na zahodni tisk, kar smo storili samo, ker je bilo pri nas doslej nemogoče javno delovati. Vi, kakor tudi Zveza komunistov imate oblast, da s protizakonitim policijskimi ukrepi preprečite naše zborovanje. V tem primeru pa bi dokazali vsemu svetu, da vaše besede o demokraciji, o postavah in ustavnih določilih niso v skladu z vašimi dejanji. Zadarsko zborovanje bo dokazalo, če stoji Zveza komunistov nad zakonom in nad ustavo, če je Jugoslavija osebna last komunistične partije, ali pa da je prava socialistična država, kjer se zakoni in ustavna določila spoštujejo. Z drugimi besedami: če more biti država, kjer so komunisti že 20 let na oblasti, sočasno tudi pravna država.“

Za sestanek je profesor Mihajlov pripravil poročilo o splošnem položaju v Jugoslaviji ter o poslanstvu revije, ki jo mislijo ustanoviti. To poročilo je pred sestankom poslal tudi domačin in inozemskim časnikarjem, katere je povabil tudi na zborovanje.

V poročilu med drugim ugotavlja, „da so v Jugoslaviji prilike postale takšne, da je mogoče, čeprav ne brez velikih težav, izpolniti poslanstvo za duhovno človekovo osvoboditev, ki logično vodi tudi k osvoboditvi političnega totalitarizma. V tem zgodovinskem trenutku ima ta politični totalitarizem mednarodni značaj in zato mu je treba postaviti nasproti prav tako mednarodno demokratično silo.“

Kako je Titov režim odgovoril na to akcijo, pa zvemo iz kratkega poročila dopisnika londonskega Timesa s dne 1. avgusta, ki pravi, da je te dni policija pri Mihajlovu naredila hišno preiskavo, on sam pa je bil pozvan na sodišče na zaslišanje.

Dne 8. avgusta sta pa francoska agencija AFP ter britanski REUTER objavili sporočilo Marjana Batinića, prijatelja in sodelavca profesorja Mihajlova, da je bil istega dne ponoči profesor Mihajlov aretiran in da se bo sestanek, ki je bil napovedan za 10. avgusta, kljub temu izvedel tudi brez njegove prisotnosti.

so to kar čez noč napravili. Posledica je bila, da je veliko inozemskih turistov sredi sezone zapustilo naše kraje in odšlo v Italijo ter Avstrijo, kjer znajo z inozemskimi gosti bolje postopati. In kdo je bil zopet kriv? Ne komunistična oblast, ne komunistični sistem, ampak „samoupravljanje“!

Sedaj komunisti ljudi tolažijo, da bo položaj rešil novi dinar, ki je vreden približno toliko, kot je bila vrednost predvojnega dinarja. Ljudje so pa kritični. Mislijo s svojimi glavami in ugotavljajo: Pred vojno je navaden delavec zaslužil 800 do 1000 dinarjev, danes pa okoli 500 dinarjev. Kako naj se potem le zboljša gmotni položaj delovnega ljudstva?

Pri vsem tem postaja eno jasno vsem ljudem, zlasti delovnemu ljudstvu: „samoupravljanje“ je zgolj krinka za pokrivanje napak in nesposobnosti komunističnega vodstva.“

(Napisano v Sloveniji letos ob koncu junija)

Ljudje pod bičem

Pri Slovenski kulturni akciji v Bs Airesu je izšel III. del Mauserjeve trilogije Ljudje pod bičem.

Z njo je najplodovitejši in najbolj brani slovenski pisatelj v svobodnem svetu Karel Mauser zaključil prvo slovensko leposlovno trilogijo iz časa okupacijskih in prvih povojnih let v Sloveniji.

Po prvih dveh delih je bilo napeto pričakovanje za tretji del. Ljudje po knjigi pridno segajo, jo z velikim zanimanjem prebirajo in jo na vso moč hvalijo.

Poročilo o tej lepi Mauserjevi knjigi bomo prinesli.

Luci Johnson, najmlajša hčerka ameriškega predsednika, se je v soboto poročila s svojim zaročencem Patrikom Johnom Nugentom. Poroka je bila v cerkvi kat. univerze v Washingtonu. Poročno mašo je imel washingtonski nadškof msgr. Patrick A. O'Byrne; na koro je pel zbor 150 pevcev. Mladoporočencema je papec poslal blagoslov in svojo sliko z lastnoročnim podpisom.

Čeprav je prvenstvena naloga Cerkve posvečevati duše in jim posredovati božje dobrine, vendar skrbi tudi za potrebe vsakdanjega življenja. Pri tem ji ne gre le za najnujnejše vzdrževanje, marveč tudi za blaginjo in napredek na najrazličnejših področjih, kakor zahteva čas.

Nič čudnega torej, če katoliška Cerkve, sledeč Kristusovemu zgledu in naročilu, že vsch dvatisoč let, to je od postavitve prvih diakonov od današnjega dne, nosi pred seboj visoko dvignjeno plamenico ljubezni, in to ne le s tem, da uči zapovedi, marveč tudi z bogastvom svojih zgledov. Ta ljubezen družji v eno celoto oboje: zapoved medsebojne ljubezni in nje dejansko izpolnjevanje. Tako na čudovit način povezuje nalogo dvojnega dajanja, ki obsega socialni nauk Cerkve in njeno socialno delovanje.

Prav posebno odlična priča tega socialnega nauka in delovanja, ki ju je Cerkve v stoletjih razvijala, je brez dvoma izredna okrožnica „Rerum novarum“ (iz leta 1891), ki jo je naš pokojni prednik Leon XIII. pred sedemdesetimi leti objavil, da bi oznanil načela, po katerih bi se moglo v krščanskem duhu rešiti delavsko vprašanje.

Iz uvoda socialne enciklike „Mater et Magistra“ papeža Janeza XXIII. 1. 1961

GORISKA IN PRIMORSKA

Tretji tabor slovenske zamejske mladine

Letošnje tretje srečanje slovenske katoliške zamejske mladine je bilo na na Tržaškem v dne 9. do 10. julija. Udeležili so se ga poleg Slovencev iz Italije tudi Korošci pod vodstvom prof. dr. Cigana in predsednika Koroške dijaške zveze Filipa Warascha, in posebno odposlanstvo Gradiščanskih Hrvatov.

V Trstu je bil poseben seminar, ki je imel namen poglobiti se v narodno in duhovno problematiko koroških in primorskih Slovencev. V prvi skupini so preučevali socialno in politično pot zamejskih Slovencev, druga skupina pa se je bavila z vero in kulturo med Slovencev. Dobro pripravljeni referati so prikazali pregled razmer, v katerih živijo Slovenci na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in na Koroškem.

Po seminarju je bil ob srečanju zamejske mladine v prostorih Slovenske prosvete v Trstu sprejem, ki so se ga udeležili tudi najvišji predstavniki državnih oblasti, predstavniki slovenskih demokratičnih političnih strank, slovenskih prosvetnih in drugih organizacij s Tržaškega in Goriškega.

Po sprejemu je mladina še našla pot na družabni večer v Slomškov dom na Bazovico, kjer so koroški „Veseli študentje“ zaigrali nč kaj valčkov in polk in ustvarili prijetno vzdušje.

V nedeljo, 10. julija, dopoldne je bila v Marijinem domu v Rojanu po sv. maši živahna diskusija o seminarju prejšnjega dne ter je bilo tudi dokončno sestavljeno besedilo Resolucije slovenske zamejske mladine, ki je bila nato popoldne na taboru na Repentabru prebrana in odobrena.

Popoldanski program na Repentabru je pričel predsednik pripravljalnega odbora Drago Štoka iz Trsta. Pozdravil je vse udeležence in goste in tudi razložil pomen in potrebo takih skupnih sestankov vse zamejske mladine. Še posebej sta se zatem zahvalila za gostoljubnost zastopnika koroške in goriške mladine.

Sledil je kulturno prosvetnem program. V prvem delu so za primerno razpoloženje poskrbeli koroški „Veseli študentje“, sledili so nastopi raznih pevskih zborov in nastop Folklorne skupine Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta, za zaključek prvega dela pa še fantovski zbor s Koroške.

Prisotni so nato navdušeno odobrili

resolucijo:

Udeleženci 3. tabora slovenske katoliške mladine v zamejstvu ugotavljajo, da je za življenje in vsestranski napredek Slovencev v zamejstvu potrebna odločna zavest pripadnosti slovenskemu narodu, ki se odraža predvsem v globoki ljubezni do materinega jezika in neomajni zvestobi do naših tradicij. Te tradicije imajo živ vir v katoliškem verskem in socialnem nauku, ob katerem se Slovenci hranimo že 1200 let in ki je prav v našem času izšel ostrgan starega kvasa ter ves poživljen iz drugega vatikanskega koncila, dostopnejši novemu človeku in zato se moramo nenehno izpopolnjevati v duhu verskih, narodnih in socialnih vrednot ter krepiti medsebojno poznavanje in sodelovanje.

Da bomo zamejski Slovenci lahko ohranili naše narodne vrednote, moramo postati subjekt političnega življenja ter imeti lastno politično predstavništvo.

Slovenska katoliška mladina v zamejstvu je globoko prepričana, da je za razvoj slovenskih narodnih manjšin nujno potrebno dosledno uresničevanje naslednjih naših pravic:

1. Narodne manjšine imajo pravico do kulturne in šolske avtonomije. Dosledno izvajanje tega načela zahteva pouk materinščine na vseh področjih, kjer živijo Slovenci, tudi na Koroškem in v Beneški Sloveniji.

2. Vsak član narodne skupnosti ima pravico, da uporablja materni jezik tudi na vseh področjih javnega življenja, zlasti v upravi in na sodiščih.

3. Narodna manjšina ima pravico do odgovarjajočega zastopstva v vseh izvoljenih predstavništvih.

4. Državne oblasti so dolžne skrbeti za gospodarski razvoj narodnih manjšin ter nuditi zaposlitev njenim pripadnikom na ozemlju, na katerem živijo.

Brez dela in osebne zavzetosti ni narodnega napredka. Temeljiti mora na jasnih idealih, izhajajočih iz globokega osebnega katoliškega prepričanja. Mladina naj si gradi svoj nazor z udeleževanjem v organizacijah in s stalnim izobraževanjem.

Slovenska mladina je prepričana, da bodo v Združenji Evropi narodne manjšine most, ki bo povezoval narode ter ustvarjal bratstvo med narodi.

Slovenska zamejska mladina želi sodelovati pri oblikovanju bodočega duhovnega in tvarnega sveta v zvestobi do izročil svojih prednikov. Tako bo opravila svojo človeško in narodno dolžnost.

Narodna manjšina žrpa svoj življenjski sok iz matičnega telesa. Kakor vsa manjšina čuti, da je del matičnega naroda, tako naj matični narod gleda na manjšino kot celoto ne glede na svetovno-nazorsko in politično pripadnost.

Izrazamo priznanje tisti naši mladini, ki na vseh področjih z veliko zavestjo odgovornosti sprejema nase dediščino prejšnje generacije. To so mladi strokovnjaki, kmetovalci in delavci, šolani in nešolani ljudje, ki z ramo ob rami včasih celo v tujem okolju in nevede drug za drugega gradijo nov svet. Ne samo v Italiji in Avstriji, ampak tudi po drugih državah Evrope, kamor so morali za kruhom.

Pozivamo vso našo mladino, naj ostane zvesta narodnim izročilom, svojemu jeziku, duhovnemu bogastvu in značaju, katere je podedovala, in preko katerih smo si Primorci in Korošci bratje kljub državnim mejam, ki nas ločujejo. Na mladini sloni naša bodočnost. Slovenska zamejska mladina, ki se tega zaveda, sprejema nase odgovornost in gre na delo „s Prešernom v sruo, odprta sočloveku, odprta zgodovini“.

Drugi del prireditve se je pričel z uprizoritvijo dvodejanke italijanskega pisatelja Candonija „Edip v Hirošimi“, katere namen je borba proti uporabi atomskega orožja in proti vojni na sploh. Igrali so člani mladinskega oddelka Slovenskega odra, prednjačil pa je pred vsemi Marijan Kravos v glavni vlogi ameriškega pilota, ki je odvrget prvo atomsko bombo.

Sledil je spet nastop pevcev s Tržaškega in Goriškega ter koroških tamburašev in pevcev, ki so kot v oporoki za zaključek zapeli: Slovenska smo mladina, naša je rast: Bog domovina, delo in žast.

Tudi repentaborskega tabora so se udeležili najvišji predstavniki politične oblasti ter razni javni in kulturni delavci, med katerimi je bila tudi ga. Anica Kraljeva iz Argentine.

Mladina s Koroške se je nato naslednji dan vrnila preko Ljubljane domov na Koroško. V Ljubljani je sprejel delegacijo Koroške dijaške zveze tudi predsednik komisije za narodnostna vprašanja Bojan Lubej; vsi udeleženci tabora pa so nato pozdravili ljubljanskega nadškofa dr. Jožeta Pogačnika, ki jim je nato razkazal knjižnico in stolnico. Pred odhodom iz Ljubljane jih je sprejel tudi avstrijski generalni konzul, jih pozdravil in jim tudi izročil posebno pozdravno brzojavko avstrijskega zun. ministra dr. Tončiča.

Pismo od doma

Pod sedanjo komunistično „ljudsko oblastjo“ živimo še vedno tako kot od vsega začetka: Pod stalnim psihičnim pritiskom. Neprestan strah in bojazen! Imaš občutek, da si kriv, čeprav nisi ničesar storil zoper obstoječi red in vsak trenutek prikažeš, da te bodo prijeli in zaprli. Vedno se ti zdi, da se plazi za tabo neka pošast, da te bo zagrabil. Ne veš pa kdaj, kje in zakaj se bo to zgodilo. Samo čutiš, da se nekoč gotovo bo.

V takem občutju žive pod komunisti vsi ljudi, ki odklanjajo ta nečloveški tiranski sistem. Neprestana živčna napetost, večni strah in bojazen! Ne postavljaš si nobenega cilja, ker že vzaprej veš, da ga tako ne boš mogel nikdar doseči.

Zato verjemite, da življenje pri nas ni lahko za ljudi, ki odklanjajo komunizem, ki je ljudi napravil za prave sužnje. Včasih smo zabavljali čez „balkansko birokracijo“. O, kje so tisti lepi, srečni časi? Kdor se hoče prepričati, kaj je birokracija, naj pride sem živeti pod komunistično oblast, pa jo bo spoznal že prvi dan. Toliko let že moramo garati in doprinalati žrtve „za lepšo bodočnost delovnega ljudstva“. Pa je od nikoder nič! Ko so bili ljudje že prepričani, da so že prebrodili največje težave, se je izkazalo, da so nastopile še hujše. Sedaj napovedujejo, da jih bo odpravila gospodarska reforma. Neprestano napovedujejo varčevanje. Ljudje pa vidijo, da se to dela samo pri izdatkih za nižje sloje, pri izdatkih za „novi razred“ na vodstvu partije in države ter republik, je pa takšno razsipavanje javnih sredstev, da je groza. Kazno je, da ni sile, ki bi mogla tu napraviti red in pomesti avgijev hlev. Se pač izpolnjuje pregovor, „da riba pri glavi smrdi“ in da „vrana vrani ne izkljuje oči“. Ljudje, ki vse to gledajo, pa naj bi bili prepričani, da mora biti tako in da bo nekoč tudi zanje bolje.

Sedaj pod gospodarsko reformo je nastopila doba, ko povsod iščemo „neizkoriščene rezerve“, pa jih ne najdemo. Zemlja leži neobdelana; če pa je, v jeseni ni mogoče spraviti vseh pridelkov. Kdo pa naj to naredi, ko pa ni ljudi! Saj je komunistična oblast vsa

leta mladino naravnost vabila z dežele na delo v tovarno. Zemlja je tako ostala neobdelana, in začeti smo morali uvažati pšenico iz Amerike in od povsod drugod, kjerkoli smo jo dobili. Komunistično vodstvo je zanemarjalo poljedelstvo in noro gradilo tovarne, ker, da bodo tekmovali z industrijskimi izdelki z drugimi tovarnami na svetovnem trgu. Pa so vsi ti načrti spodleteli. Propadlo je poljedelstvo, industrija se je pa pogrezala v vedno večje dolgove. Sedaj pod gospodarsko reformo napovedujejo: v industriji naj obstane samo to, kar se lahko samo vzdržuje, dvigniti pa je treba poljedelsko proizvodnjo, ker da Jugoslavija lahko s poljedelskimi pridelki zalaga evropski trg. Vsekakor malo pozno so prišli komunisti do tega spoznanja. Zato so začeli odvisno delavno silo, ki so jo vzeli podedljju, pošiljati nazaj na kmete z očitkom, da je industrija pod komunisti propadla prav zaradi te nekvalficirane delovne sile. Toda komunističnim oblastnikom se njihova zgrešena politika maščuje še naprej. Mladina, ki so je pred leti zvalili z dežele v tovarne in jo navadili na 8-urni delovni čas, noče več delati na polju, in to od zore do mraka, ampak zapušča domovino in odhaja v inozemstvo. Zato ljudi za delo na polju enostavno ni. Jih ni. In kdo naj potem dvigne poljedelsko proizvodnjo? Zadruga, ki so vse propadle? Na sestankih pa iščemo vzroke za tako stanje, in jih iščemo vedno samo tam, kjer jih ni — pri navadnih ljudeh, nikdar pa ne pri „višjih“, v komunističnem sistemu samem. Bog ne daj, da bi kdo dregnil vanj. Takoj bi bilo po njem. Zato so krivi delavci, kajti oni vse „upravljajo“, ker da je v veljavi „samoupravljanje“.

Prazne blagajne potrebujejo deviz in zopet deviz, ker je treba vse, kar uvažamo, plačevati z njimi. Mnogo jih prinaša turizem, ki se je v zadnjih letih zelo razvil. Pa kaj jo je pohlep po zaslužku prevelik! Res je, da so inozemski turisti pri nas poceni preživljali počitnice. Za njihove valute je bila hrana pri nas skoro zastoj; prav tako pijače in ostale gostinske uslužnosti. Pa so se družbeni gostinski obrati spomnili, da bi lahko zvišali cene. In

Novice iz Slovenije

Komunisti doma so imeli v juniju šest kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva. Na njem so sprejeli celo vrsto ukrepov, ki naj bi izboljšali zavojno gospodarstvo. Tako so mnogo govorili tudi o kmetijstvu in nazadnje sklenili, da je treba občutno dvigniti kmetijsko proizvodnjo. Prav tiste dni je pa ljubljansko Delo objavilo „Obkrogresno“, v kateri navaja, da so v neki makedonski občini izvolili delegata za gornji kongres. Izvoljeni kandidat jih je po izvolitvi vprašal, „če imajo morda kakšno posebno željo, kako naj opravi v Beogradu!“. „Joj, pa res, „so se takoj spomnili, „ko že greš v Beograd, pogledaj no po mestu, če je mogoče dobiti kakšno motiko za naše kmete.“ Pri takem stanju bo zelo težko povečati kmetijsko proizvodnjo, če kmetje za obdelovanje zemlje nimajo niti najpotrebnejšega orodja!

Šved Sven Janson iz Bostada je bil z ženo ter prijateljem in njegovo ženo letos prvič na počitnicah v Jugoslaviji. Vse mu je bilo všeč. Lepi kraji, prijazni ljudje, samo tega ni mogel razumeti, da so mu v boljšem gostinskem obratu zaračunali zajtrk za štiri osebe — jajčka, čaj in kruh — 7.200 dinarjev!

V Gospodarski zbornici v Ljubljani so nedavno razpravljali o financiranju turistične propagande. Predstavniki Turistične zveze so predstavnikom hotelskih in gostinskih podjetij predlagali, naj bi vsako podjetje prispevalo 30 do 40.000 starih dinarjev za izdajanje splošnega turističnega prospekta Slovenije, ki zaradi pomanjkanja sredstev ne more iziti. Predstavniki družbenih hotelskih in gostinskih podjetij, tudi taki, ki imajo nad sto milijonski obrat, so se izgovarjali, da nimajo sredstev in da njihovi kolektivi ne bodo odobrili takih izdatkov. Tedaj je vstal nek zasebni gostilničar, segel v žep in položil na mizo 30.000 dinarjev za splošno turistično propagando. Ljubljanski kronist je ob tem dejstvu zapisal: „Hotelirjem, ki imajo več sto milijonski promet, je postalo nerodno. Začeli so govoriti o tem, da bodo mogoče le nekako zbrali denar. Sicer pa ne gre za to. Gre za to, da je zasebnik presneto dobro spoznal potrebo po splošni turistični propagandi, prej kot vsi tisti, ki razpravljajo o turizmu na sestankih in konferencah.“ — Pa bodo kljub temu komunisti še naprej pospeševali svoja „družbena“ podjetja, ovirali pa vsako zasebno pobudo, ki je v vsaki dejavnosti na glehernem področju najmočnejša gonilna sila, ki ustvarja kulturne in materialne dobrine posameznikom in vsej družbeni skupnosti!

V novomeški občini razpravljajo o urbanističnem načrtu. Krajevni Dolenjski list je objavil, „da predsednik občine želi, naj se odborniki seje udeležijo v čim večjem številu.“ — Včasih so občinski možje smatrali za svojo moralno dolžnost, da so zaupanje ljudstva vestno iz-

polnjevali ter se redno udeleževali občinskega dela. Pod komunisti pa je, kot vidimo iz gornjega sporočila drugače, ker mora predsednik občine „želeli, naj se odborniki udeležijo seje v čim večjem številu“. Navedeno je tudi, da si tako ne želi samo novomeški župan, ampak tudi župani po drugih občinah.

Na Blejskem jezdu bo septembra svetovno prvenstvo v veslanju. Prenasale ga bodo televizijske organizacije Evrovizije in Intervizije. Za čimboljši televizijski prenos bodo postavili 9 televizijskih kamer. Novost bo tudi brezžična televizijska kamera, ki jo bodo dobili iz Nemčije.

V Ljubljani so razpravljali o položaju carinske službe v Jugoslaviji. Med razpravo je direktor uprave carin SFRJ med drugim navajal: „Podrobno smo pregledali naš sedanji carinski zakon in ugotovili, da ima več določil dobesedno prepisanih iz carinskega zakonika iz časov Miloša Obrenovića.“ Ni treba še posebej naglašati, da sedanji komunistični oblastniki z zastarelimi carinskimi predpisi bivše kraljevine Srbije iz prejšnjega stoletja pač ne delajo časti državi, gospodarskim in industrijskim ustanovam ter obratom pa tudi ne uslug, ampak velike težave v njihovi gospodarski izmenjavi z inozemstvom.

V založbi Hudožestvenaja literatura v Moskvi je izšel izbor pripovedne proze Miška Kranjca pod naslovom Ja ih ljubim (naslov ene izmed Kranjčevih zbirk „Imel sem jih rad“). V zbirki je objavljenih 13 daljših in krajših Kranjčevih del v prozi.

Titov življenjepisec Vladimir Dedi-

ger, je bil — kot znano — v času procesov proti Milovanu Djilasu kot njegov osebni in politični prijatelj v nemilosti „pri starem“ — tako komunistični vrhovi nazivajo Tita. Ko se je pa pokasal in se odrekal Djilasa, je zopet vse dobro. Lahko živi doma in prejema

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Letošnje romanje Slovencev v Marijino svetišče v Lourdes 21. avgusta. Začetek romarskih pobožnosti ob 15.30 s sv. rožnim vencem pri lurski votlini, nato procesija v zgornje svetišče, pridiga in sv. maša. Romanje je v izrednem svetem letu, zato je njegov namen po naročilu koncila notranja obnova vernikov.

Osebnosti

Družinska sreča. Francetu Jermanu in njegovi ženi ge. Lučki roj. Kralj se je rodila hčerka. Pri krstu je dobila ime Ivana. Za botra sta bila ge. Veronika Ezcurre in Aleš Kralj. Srečni družini naše čestitke!

† Anton Benkovič. V El Brete, Cruz del Eje, prov. Córdoba, je 5. avgusta

dohodke visokega komunističnega funkcionarja. Ne živi pa v Beogradu, ampak v Ljubljani, kjer se je tudi učil v Slovenskem pisateljskem društvu in v slovenskem centru Pen kluba. V Ljubljani je tudi dokončal svoje zgodovinsko delo „Sarajevo 1914“, v katerem je hotel odgovoriti, kdo je odgovoren za prvo svetovno vojno.

V Podgorici so pognali prvi jedrski reaktor v Sloveniji. Je to tretji jedrski reaktor v Jugoslaviji.

Umrli so. V Ljubljani: Franc Škorjanc, Tončka Jakoš roj. Klesnik, Rudi Železnik, Jože Velikonja, šolski upravitelj, Marijana Poljec roj. Rebolj, upok., Ludvik Fratina, žel. uradnik v p., Rudolf Horvat, šolski upravitelj v p., Leopold Vengust, strojevodja v p. in Jože Lesar v Kočevju, Ljudmila Bevc v Leskovcu pri Krškem, Marija Stražar v Kopru, Rafko Markelj, pismonoša v Kranju, Anton Kratky, biv. gost v št. Vidu, Franc Podgoršek, upok. v Celju, Ivanka Zafred, upok. v Vremskem Bratofu, Martin Kern, šofer v Celju, Alojzij Rink, v Sp. Kašlju, Gustav Laharnar, zav. zastopnik v p. v Trbovljah, Ignac Lenartek, predilniški mojster v p. v Bistrici pri Trzinu, dr. Stanko Živec, direktor Zdravstvenega doma v Medvodah, Vinko Savnik, upok. v Novem mestu, Slavko Femec v Novem mestu, Vinko Vidic v Mariboru, Marija Vrečko v Celju, Doroteja Jagodic roj. Dečman v Podgori, ing. Vinko Killer, nam. energokemičnega kombinata v Velenju, Jože Umek, upok. v Trbovljah, Marija Okrupa roj. Škrbec v Ribnici, Ivan Fazarine, vodja komerciale v Celju, ing. Mirko Mikuš, nam. cinkarne v Celju, Leopold Sket, upok. v Selnici, Marjan Valta, rudar v Velenju, Jožef Oven, župnik v Ihanu, Neža Lesnik roj. Cirn v Celju, Franc Zaplotnik v Gozdu, Angelca Božič roj. Strnad v Kamniku, Marija Jagodic roj. Benedik v Sečah nad Škofjo Loko, Marija Bajd v Kranju, Jože Purkat v Zapotoku in Marija Marn v Jaršah.

umrl Anton Benkovič, doma iz Kamnika. V Argentino je prišel med 1. in 2. svetovno vojno. Razne zaposlitve je imel v Bs. Airesu, ko pa so začeli graditi veliki jez v Cruz del Eje, je odšel tja na delo tudi on. Po končanem delu je ostal kar v tem kraju ter si s prihranki kupil posestvo, na katerem je živel s svojo družino do smrti.

Rajni je brat ge. Marjane Vombegarjeve, kateri ob bratovi smrti izrekamo sožalje, rajni pa naj pri Bogu uživa rajsko veselje.

SLOVENSKA VAS

Na pobudo Baragovega misijonista je bil v soboto, dne 6. avgusta, ustanovljen srednješolski tečaj za Slovensko vas kot podružnica slovenskega srednješolskega teraja v Buenos Airesu. Poročilo o tem dogodku prihodnjič.

Nova slovenska plošča

V Sydneyu v Avstraliji imajo moški zbor „Škrjanček“. Vodi ga g. Ludvik Klakočar. Z zborovodjo skupaj jih je 11. Pevci so: Franc Danev, Gašperšič Danilo, Kobal Ivan, Kobal Vinko, Koren Franc, Košorok Lojze, Koželj Ivan, Petkovšek Stanko in Vovk Danilo. Pevci so vztrajni in poštirvalni, ter nedvomno veliki ljubitelji slovenske narodne in umetne pesmi. Pevovodja pa je eden najboljših, kar jih premoremo Slovenci v izseljenstvu.

Do teh ugotovitev pridemo, če poslušamo ploščo „longplay“, na kateri poje ta zbor in je bila izdelana v Avstraliji.

Na prvi strani so slovenske umetne pesmi. Zorko Prelovec, škrjančku, Emil Adamič: Završki fantje, dr. Josip Ipavec: Imel sem ljubi dve, Ciril Pregelj: Zunica, Zorko Prelovec: Nageljni rdeči, Peter Jereb: Pisemce in Pelin roža, Anton Hajdrih: Pod oknom, Danilo Bugar: Tam, kjer pisana so polja.

Na drugi strani plošče je deset narodnih: Fantje po pol' gredo, Vinski

Slovenski portret v Argentini

Umetniški odsek SKA je osnoval posebni pripravljalni odbor za prireditelje razstave slovenskega portreta v Argentini. Sestavljajo ga gg. akad. slikar Ivan Bukovec, zbiravec umetnin in predsednik SPD Robert Petriček ter predsednik imenovanega odseka Marijan Marolt. Priprave so toliko napredovale, da bo začetek razstave že v soboto, 20. t. m. v novi dvorani Slovenske hiše in bo ostala razstava odprta ves teden do 29. avgusta. Karkoli je naslikal ali izklesal slovenski umetnik in kar predstavlja obraz ali vso postavlo človeka in se umetnina zdaj nahaja v Argentini, bo razstavljena, če je lastnik portret dal na razpolago.

Slikanje in klesanje portretov, bodisi tujih ali pa lastnih oseb je eno najpogostejših umetnostnih dejanj. Je predvsem dejanje predmetne umetnosti, dasi se vsaj teoretično z njim peajo tudi abstraktni umetniki, ki pa baš pri ustvarjanju portretov največkrat zaidejo zopet na pot predmetne umetnosti. Povprečni opazovalec portreta se vprašuje prvenstveno, koga ta ali oni portret kaže, ali je portret modelu dobro podoben in če je bil model, ki ga je portretist prenesel na platno, papir ali v trdo snov kot so mavec, kamen in kovine v kakšnem posebnem razpoloženju ali stanju. Tako se portret iz dobe realizma odlikuje po pravilni, ostri risbi in po plastični podaji upodobljenca, portret iz dobe naturalizma je pred vsem igra barv, ki so padle na obraz ali postavbo upodobljenca in jih slikar obnavlja, dočim je pri slikah iz dobe idealizma portretiranece označen le z najpotrebnejšimi atributi svojega bivanja, recimo z brado in meniškó kuto.

Bistvo portreta je nadalje, da portretiranece predstavlja res portretiranece. Neki slovenski slikar je nekoč za oltar farne cerkve nekje blizu Ljubljane moral naslikati Mater božjo. V kraju, kjer je slikal, je videl čedno žensko, natakario in jo poprosil, naj mu sedi kot model. Napravil je veren portret tiste ženske, ki pa ni bila v svojem

Vsak teden ena

TRUPLO V POLJU

France Balantič

Nimam duše več, telo so
dve rože mi preklile,
ko v pohodu zmagovalnem
so po zemlji se razlile.

Nič več moja kri ni slana
in prvim kot mrtva stebila;
zdaj samo še vdano čakam,
kdaj pomlad me bo zagrebala.

brat, Oj le prebudi se, Ti puebeč za kna
lumpej, Barčica, Vinska, 'mam dro
fletn' navajeno, Dol za vaškim gričem,
Vrtce ogradila bom, Meglica.

Izbira pevcev v Sydneyu gotovo ni
velika. Zato je posebej poudariti vod-
stvo g. Klakočerja, kateremu je uspelo
zlasti pri umetni pesmi voditi zborček
tako spretno, da je po svojih močeh
ustrezal zahtevam skladb. Pri narodnih
pesmih pa je interpretacija tako prist-
na — narodna, kakor jo malokdaj sli-
mo.

kraju na najboljšem glasu. Njeno sliko
je obesil v oltar in ljudje so se škan
dalizirali. Rekli so, da slikar lahko slika
to žensko, kolikor hoče in si potem nje-
no podobo lahko obesi v svojo sobo, a
v velikem oltarju njihove župne cerkve
pa ta ženska ne bo visela za Mater bož-
jo, ker je preveč podobna tej in tej na-
takarici. In podobnih slučajev je bilo
nič koliko in da ni prišlo do enakih iz-
bruhov še marsikje, je moral umetnik
obraz in truplo polepšati ali nevtrali-
zirati. Prav portret služi samo portre-
tiraneu ali umetniku.

Delanje portretov je važen učni pred-
met na umetniških šolah. Tam se bo-
doči umetniki učijo po naravi upodab-
ljati in kaj je hvaljenejše kot upodobiti
model, ki v to svrhu sedi v učilnici? Tudi v buenosaireski slovenski slikarski
šoli so morali dijaki slikati dosti por-
tretov, a teh bo na razstavi bolj malo,
kajti dijaki pozneje dostikrat niso bili
zadovoljni z njimi in so jih preslikali.
To dokazuje, da je slikanje določenega
človeka težka stvar, ena najtežjih v
delu umetnikov.

Za izseljence je važno, koga in ka-
ko so umetniki upodabljali. Kdo na
primer že prej v domovini ni bil zado-
voljen, da bi znanec kazal samo svoj
fotografski posnetek in se gledal v
njem, ampak se je hotel ovekovčiti
tudi z delom priznanega umetnika? Koga je slovenski umetnik med potjo
v novi svet hotel upodobiti in ga poznej-
šim rodovom zapustiti kot sliko žrtve
za njegovo prepračanje? Koga so slo-
venski umetniki slikali, klesali kot vzor
nekdanjega slovenskega moža v tolažbo
in vzpodbudo emigrantov? Katero mož-
so naši pastirji naročili umetnikom
upodabljati in jim na ta način postav-
ljati spomenike med nami? In kdo se
je približal umetnikom, da so ga slikali,
klesali?

Na ta in še druga vprašanja boste
dobili odgovore, če si boste v soboto,
20. t. m. ob 7 zvečer ali v naslednjih
dneh ogledali razstavo Slovenski por-
tret v Argentini.

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

Vso dolgo mizo so bili na tesno zas-
sedli lovci. Najbolj viden med njimi je
bil čokati cesarski višji gozdar Vencelj,
za katerega marsikdo niti ni vedel, kako
se piše, ko ga je vse klicalo samo po
imenu. Kadil je srednjedolgo porcelan-
nasto pipo, ki mu pa niti do konca na
pol posivele goste brade ni segla. Slo-
vel je za najbolj izvedenega lovca v
Bohinju. Kar je on nasvetoval gospod-
skim zakupnikom lova, je kar vselej ob-
veljalo. Ne samo lovci, vsa hiša je lo-
vila njegovo, danes čudno mirno in res-
no besedo. Nikomur niti na misel ni
hodilo, da bi ga motil. Še zgovorna
Mina, za svoja leta precej obilna, kakor
pač krčmarici pristoji, je le šepetaje
povpraševala, s čim naj komu postreže.

Peter in Boštjan sta ostala pri mizi
za vrati in z drugimi vred prisluhnili
Vencelju. Hvalil je rajnega Bitenca,
da je bilo nekaterim nastavljenim, manj
vestnim lovcom kar nerodno. Da je
Matevž, je pravil Vencelj, za svojo
divjačino bolje vedel kakor marsikateri
ovčar ali kozar za svoj trop. Pa drob-
nica nosi zvonce, gamsi in srnjaki jih
pa ne. Težko bo dobiti njemu podobne-
ga.

Lovci so pričeli stikati glave. Dva,
trije so vedeli že nasvetovati, pa Ven-
celj je vselej odmajal z glavo in po-
zabili sta se mu na prsih porcelanka in
brada.

Petru je bilo težko. Namenil se je
bil, da z Venceljom na samem sprego-
vori. Sedaj pa so prežgodej razvrli,
kdo naj bo Bitenčev naslednik. Vpričo

vseh se ne more ponuditi. Za vse na
svetu ne. Bi se mu še dolgo posmeho-
vali, če bi Vencelj njega odvrge. Pa
Tkalec zraven sedi, ki morebiti isto
misli kakor on sam in se najbrž prav
tako iz sramu ne upa ponuditi.

„Peter, kaj si se tako zagledal v mi-
zo?“ je na rahlo udaril Boštjan Petra
na rame.

„O, nič, nič“, je hitel Peter tajiti
svoje misli.

Tkalec je vstal in stopil k dolgi mizi
naravnost pred Vencelja. „Za predob-
rega sem ga imel. Nič ga ni sram.
Sam se gre ponujat“, jo sodil Peter.
Boštjan je pa glasno spregovoril: „Go-
spod Vencelj! Jaz vem za pravega.“

„Kdo bi bil?“

„Med nami sedi.“

Vsi so se pričeli ozirati na okrog.
Tudi Vencelj je pridvignil brado.

„Koga misliš? Povej, Boštjan.“

„Hribarjev Peter.“

Dokaj parov oči je obstalo na Petru,
ki je bil v zadregi kakor že davno ne.
Kar zardel je. Sram ga je bilo pred
samim seboj, ko je tako napačno sodil
Tkaleca. Pa ni utegnil razmišljati. Že je
stal pred Venceljom.

„Tak ti bi rad pristopil v našo lov-
sko tovarišijo?“

„Nič bi se ne branil.“

„Da je bil četovodja in da se je pri
vojakihi nemščine naučil, so drugi ho-
teli dopovedovati Vencelju.

„Zdi se mi, da boš res pravi“, je
razsodil gozdar in povabil Petra, naj

ga spremlja proti Bistrici, da se pogo-
vorita. Vencelju so vsi pritrdjevali, tu-
di tisti, ki so hoteli službo pokojnega
Matevža drugim prigrvoriti in jim ni
bilo prav, da jo je dobil Hribarjev.

Boštjan Tkalec je bil pa zares vesel.
Občutil je, kakor da je popravljal grdo
krivico. O Petrovi nedolžnosti je bil
trdno preverjen. Dobro, da ni na svoj
sam pred nikomer niti namignil ne.
Prav lahko bi se bilo dogodilo, da bi
šel Peter danes namesto v Venceljnovi
družbi na Bistrico — vkljenjen. In če
bi se kasneje tudi izkazala fantova ne-
dolžnost, bi se ga vendarle za vse živ-
ljenje prijel madež. „Res je jezik vo-
ljen močiček, pa včasih hujiš kot sam
hudiček.“

Veter je razpodil dež. Lovci so se
razšli. Bi se ne spodobilo na pogrebni
dan tovariša posedati v gostilni.

Hribarjev Peter je spremljal Vencelja
do Savskega mostu. Dogovorila sta se
do konca. Vračal se je čez Senožeti.
Sonce je obsevalo od dežja osveženo
mlado zelenje. Še nikoli se mu ni zdel
Bohinj tako lep. Kako bi bil pogrešil,
če bi bil ostal zunaj v svetu.

Premišljena zaprisega

Hribarjev Peter se je zbudil in na
široko odprl oči. Zazdelo se mu je, la
skozi okno že pogleduje dan. Ustrašil
se je: „Zaležal sem.“ Planil je iz po-
stelje, odgrnil zastor in se nagnil skozi
okno. Vóje in gore za njimi in vse do-
line okrog je osvetljeval z jasnega ne-
ba še precejšen zadnji krajec lune. V
vrhu Triglava pa je plesal že prvi me-
li jutrnji svit.

Peter je pogledal na uro in se umi-
ril. Kar nič mu ni bilo treba podviza-
ti.

Bil je dovolj zgoden. Zakuril je, da si
pogreje žgance in stopi mleko. Umiva-
nje in oblačenje ga je bilo pa tako za-
motilo, da mu je mleko skoraj preki-
pelo. Zunaj so se oglasili prvi ptiči.

Dobro podprt za na dolgo pot v Ra-
dovljico je stopil Peter iz hiše, na
rahlo zaprl vezne duri za sabo, da bi
ne zbudi žmitkovih, ki so še vsi spali.
Samotno je odmeval njegov korak sko-
zi vas. Še pes ni nobeden zalajal za
njim.

Dospel je na vrh klanca. Pri Svetem
Duhu za jezerom je zazvonilo dan. Fu-
žinarsko cerkev svetega Pavla je pa
cerkovnik pravkar odklepal. V linah je
glasno zapel domači zvon. Peter se je
odkril, se pokrižal in pričel moliti.

Zvon je utihnil. Po cesti med njivami,
na katerih so silila žita v klasje, je pa
Peter še dolgo hodil razoglav. Spom-
nil se je v molitvi svojih rajnih, očeta
in matere, se ni pozabil priporočiti
desnemu angelu varuhu in svojemu
krstnemu patronu, nebeskemu ključar-
ju, in je nazadnje še pristavil očenaš za
srečen dan, za srečno pot, za srečno
zadnjo uro in za mislostljivo sodbo
božjo.

Iznad Jelovice je hitro vstajal dan,
kakor bi ga res budili zvonovi, ki so
se zapovrstjo oglašali po vseh bohinj-
skih cerkvah. Peter je stopil hitreje,
da bi čimprej prišel skozi vasi in na-
šel na čim manj ljudi: „Kaj pa jih
briga, kam grem in po kaj.“

Na Mlakah je prepočil še vrano. Sti-
kovala je v razmočeni zemlji za črvi.
Leno se je preletela v vrh košate smre-
ke na Senožetih: „Gnezdo lačnih klju-
nov ima v Rudnici nekje, pa jih mora
začeti zgodaj pobiti, da jih do opoldan-

ske vročine nasiti“, je sodil Peter. Ne-
hote se je spomnil Bitenčevih otrok:
„Oskrbljeni so bili kakor malokateri.“
Od zgodnjega jutra in še pozno v noč
si Matevž ni privoščil pokoja, samo da
je bilo njim dobro. Sedaj bodo morali
marsičesa pogrešati in se zgodaj izpe-
ljati iz gnezda; vsaj starejša dva.“

Iz strmih skal v Studoru se je pri-
kotil kamen in obstal v meli. Peter
je poslušal in gledal, pa ni nikjer mo-
gel spaziti živali, ki naj bi bila kamen
sprožila: „Sam se je odtrgal. Čas mu
je prišel, kakor bomo tudi mi vsak
svojega dočakali. Nekateri prej, drugi
kasneje.“

Zavil je po stezi za Ribnico. Na go-
sto in glasno so peli v grmovju in
drevju za vodo ptiči. Peter je prisluh-
nil, pa ni mogel razločiti posameznih
pevcev. Vse križem so se kósali med
sabo. Stotero glasov se je prelivalo v
en sam zbor, ki je kar glušil ušesa. V
tolmuru je pljusnila voda. Postrv se
je bila pognala za muho.

Peter je pogledal prek vode pod Stu-
dor. Pri Tkalecu so bile vezne duri že
odprte. Med podboji je stal Boštjan in
se razgledoval z višine pod skalo po
polju. Morebiti je namenjen v planino,
morebiti pa čaka prav njega. Peter mu
je bil včeraj povedal, da pojde danes
navsezgodaj v Radovljico po lovsko
pravo in k zaprisegi. Bi bilo grdo, če
bi mu bil zamolčal, ko mu je vendar
Tkalec največ pripomogel do stalnega
zaslužka v domačem kraju. Morebiti se
mu le posreči sčasoma zgraditi lastno
gnezdo in mu ne bo treba življenja
presamotariti.

(Nadaljevanje v prihodnji številki.)

SLOVENCİ PO SVETU

AVSTRALIJA

V Melbourne tamošnji slovenski dušni pastir g. p. Bazilij z veliko poštovanostjo, težkimi naporji ter žrtvami gradi slovensko središče: dvorano in kapelico, posvečeno sv. bratoma Cirilu in Metodu.

Pred njunim praznikom je rojake povabil na „žegnanje“. Pa je ob tej priložnosti v julijški številki avstralskih „Misli“ zapisal te tohtne misli in ugotovitve, ki ne veljajo samo za Slovence v Melbourne, ampak še marsikje:

„O obisku še ne morem nič reči. Sklepam pa lahko iz preteklih pobožnosti, da naša kapelica še ne bo premajhna. Med ljudmi „ni časa“ za take stvari. Da, za Boga je vedno premalo časa ali pa nič. Poznali smo Ga, ko nismo imeli nič. Čim eden misli, da je na zeleni veji, pa Bog ni več potreben. Čudno, a žalostno dejstvo. — Tudi pri nedeljski slovenski maši v hrvaški cerkvi bl. Nikolaja se pozna zima. Hladno je. Pa kar skozi vse leto, razen morda za božič in veliko noč na prostem pri lurski votlini. Hladno pa nam je pri maši zato, ker tako na redko sedim. Kar prijetno bi bilo, ko bi bila cerkev polna! Včasih je bila lepša udeležba, takrat, ko je večina prišla z vlakom ali tramvajem. Zdaj je avto skoro pri vsaki hiši, pa ni več časa.“

To je pa druga stran našega življenja v Melbourne, ki jo prvi mogočni vtisi na obiskovalca nekaj dni ne prikažejo. Vidi in grenko jo občuti vsakdo, ki se sam trudi za redno krščansko življenje, in ki hoče s svojim delom nekaj doprinesiti za slovensko skupnost. Naj že bo na verskem, kulturnem ali družabnem polju. Družabno polje se najbolj obnese, pa še tam se kažejo razpoke. Ko bi ne bilo vstopnine in ko bi zastoj delil pivo in klobase...

Pa nikar ne mislite, da obupavam. Nisem nikakršni pesimist. Smo že marsikaj napravili in še bomo. A kadar začnem računati, koliko odstotkov naših ljudi sodeluje pri skupni dejavnosti, me je strah pogledati številke in sram me je obenem, da bi prišle v avstralsko javnost. Kje so naši ljudje? Kam gredo? Kje se izgubljajo? Sto vprašanj, sto izgovorov in sto vzrokov. Čas reže svoje brazde, mi pričakujemo žetev — sejati pa pozabljamo...“

PO ŠPORTNEM SVETU

Jugoslovansko nogometno prvenstvo prve lige se je zaključilo 20. junija. Prvo mesto je z naslovom 8 točk osvojila novosadska Vajvodina, ki je zmagala v 17 srečanjih, devet tekem je odigrala neodločno, 4 pa je izgubila. Sledila s 35 točkami zagrebški Dinamo in mostarski Velež, Rijeka s 33 točkami, Crvena zvezda s 31, Beograd s 30, Radnički Niš, Olimpija in Sarajevo s 29. Olimpija je dobila 11 tekem, 3 pa je izgubila, 7 pa je bilo neodločenih. Za Olimpijo sledijo: Vardar iz Šopje in Partizan (28), Željezničar (Sarajevo) 26, Hajduk 25, Zagreb 25, Radnički Beograd 25 in Trešnjevka iz Zagreba s 13. Pred tekmovalcem so kazenske odšteli zaradi afere o podkupovanju Željezničarju 6 točk, po 5 točk pa Hajduku in Trešnjevki. Iz prve lige sta izpadli mostar Velež in kadetne iz Beograda.

V Slovenski košarkarski ligi je v prvem delu tekmovanja zmagalo moštvo Jesenic, ki je zmagalo v 6 srečanjih, štiri tekme pa je izgubilo. V prvem kolu jesenskega dela pa je zaradi boljše razlike v koših na prvem mestu Maribor 66. V tekmi med Mariborom 66 in ŽKK Maribor so si prvi priborili zmago šele v petih podaljških, kar se, odkar so te tekme, še ni zgodilo v Sloveniji niti v Jugoslaviji. Maribor 66 je zmagal s 106:101 (61:61, 65:65, 75:75, 85:85 in 94:94).

V prvi košarkarski ligi je po 6 kolih vodila ljubljanska Olimpija, ki je zmagala v vseh srečanjih. Drugi slovenski predstavnik v tej ligi Slovan je dobil le dve tekmi, vendar ima prav dobro ekipo, tako da se mu ni bati, da bi bil v nevarnosti za obstanek v ligi.

Vestnik SFZ

V. ŠPORTNI DNEVI

V soboto je v Slomškovem domu ramaški odsek znova dokazal, da je eden resnih kandidatov v ping-pongu in šahu. V tekmi z Morón-Carapachayem so bili posamezni rezultati sledeči:

Ping-pong: Babnik Franci (R. M.) Klemenčič J. 21:13 in 21:5; Žakelj J. (R. M.) Babnik J. (M-C.) 21:12 in 21:18; Babnik F. Žakelj J. (R. M.) — Mežnar J. Mežnar T. (M-C.) 21:10 in 21:6; Babnik S. (R. M.) — Mežnar T. (M-C.) 21:13; 10-21 in 15-21.

Šah: Babnik Stane (R. M.) 1 — Mežnar T. (M-C.) 0; Marolt J. (R. M.) 1 — Učakar M. (M-C.) 0; Vodnik C. (R. M.) — Mežnar J. (M-C.) 0 in Žakelj J. (R. M.) 1 — Babnik J. (M-C.) 0.

S temi tekami smo na sredji obeh turnirjev. Lestvici sta zaenkrat sledeči:

Ping-pong	I	D	Z	T
Slovenska vas	2	8	2	2
Ramos Mejía	2	9	1	2
San Justo	2	2	8	0
Morón-Carapachay	2	1	9	0

Šah	I	Z	R	P	T
Ramos Mejía	2	7	0	1	7
Slovenska vas	2	6	0	2	6
Morón-Carap.	3	6	0	6	6
San Justo	2	1	0	7	1

Nogomet

V prvi tekmi, ki se je odigrala v nedeljo, 7. t. m., si je odsek San Justo z zmago nad sanmartinskim osvojil prvo mesto in pokal v tej panogi. Rezultat te tekme je bil 4:1, gole pa so zabili: Kusančič F. (SJ) v prvem polčasu, v drugem pa Pobrznik J. (SJ), Kodrič B. (SM) in Pobrznik M. (SJ) dva.

Veliko zasluga za to prvo mesto ima sanjuška obramba z vratarjem (B. Kusančičem) na čelu, kateremu so šele v zadnji igri zabili edini gol.

Drugo tekmo sta odigrala Ramos Mejía in Slovenska vas. V prvem polčasu so Lanučani izgubili odlično možnost, ko je F. Kogovšek ujel enajstmetrski strel, katerega je streljal B. Rozina. Ko je že kazalo, da bo rezultat neodločen, je žoga zadela v roko nekoga lanuškega igralca v bližini njihovega gola. Z enajstmetrskim strelom je Keržič M. (RM) zabil prvi gol kmalu za tem pa je padel drugi, tudi za Ramos Mejía, katerega je zabil Maček.

PRVA MLADINSKA TOMBOLA

v nedeljo, 4. septembra, v Slomškovem domu.

OBVESTILA

Petek, 12. avgusta:

Sestanek Slov. kat. akad. starešin, stva ob 19 v Slovenski hiši.

Sobota, 13. avgusta:

Vaja za „Krst pri Savici“ ob 13.30.

V Slomškovem domu čajanka v čast mendoškim fantom in dekletom.

Praznovanje otroškega dne v Slomškovem domu ob 17.

Nedelja, 14. avgusta:

V Slovenski hiši po maši proslava jubileja socialnih enciklik Rerum novarum in Quadragesimo anno ter 20-letnice izhajanja lista Družabna pravda.

SDO in SFZ Carapachay bosta imela v domu I. mladinski dan. Ob 12 sv. maša, nato odbojka, kulturni nastopi in razne igre, nato pa prosta zabava.

Na Pristavi v Moronu kolone.

Ponedeljek, 15. avgusta:

V Slovenski hiši ob 9.30 maša za buenosaireško in mendoško mladino — nato odhod v Slovensko vas na asado.

Na Pristavi v Moronu kolone.

Torek, 16. avgusta:

Izlet mladine

Sobota, 20. avgusta:

Otvoritev razstave Slovenskega portreta v Slovenski hiši

Nedelja, 21. avgusta:

Dekliški krožek SDO R. Mejía ima sestanek po maši v Slomškovem domu.

Naračalnice iz San Justa imajo sestanek po maši v Našem domu.

Sanmartinski krožek SDO in odsek SFZ imata skupni sestanek po maši.

Romanje v Lourdes ob 15.30.

Sobota, 27. avgusta:

IX. redni občni zbor DSPB Buenos Aires v Slovenski hiši. Ob 19 sv. maša, ki jo bo imel g. msgr. Anton Orehar, zatem poklonitev padlim pred spomenikom, nato pa občni zbor.

Velika knjižna razstava slovenskega zdmskega tiska v prostorih Društva Nedelja, 28. avgusta:

Elagoslovitev šolskih prostorov v Našem domu v San Justu.

Velika knjižna razstava v Slovenski vasi.

Nedelja, 4. septembra:

Počastitev spominu generala Leona Rupnika ob 20. obletnici njegove smrti. Prireja jo v Slovenski hiši na Ramón Falconu in nanjo vabi DSPB TABOR v Argentini. Ob 9.30 sv. maša, ki jo bo daroval g. msgr. Anton Orehar. Po maši v dvorani komemoracija, nato pa polaganje venca pred spomenik mrtvim junakom ter Requiem, ki ga bo opravil g. Albin Avguštin. Sodelujejo: Pevski zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Savinija, leetec sester Zajece iz San Justa, pesnik Igor in oderski umetnik Frido Beznik.

Mladinska tombola

Nedelja, 11. septembra:

Blagoslovitev Slomškovega doma

Nedelja, 18. septembra:

Peti mladinski dan v San Justu Slomškova proslava slov. šolskih otrok.

Nedelja, 2. oktobra:

Tombola v Slov. domu v San Martinu Mladinski dan v Slovenski vasi

Sv. maša za obletnico smrti Matjaža Kupnčiča bo v cerkvi sv. Marte v Moronu 14. avgusta ob 10.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Člani Zedinjene Slovenije, ki so se prijavi za višje zavarovanje, se vabijo, da dvignejo v društveni pisarni potrdila zavarovalnice, ki veljajo od dne 1. t. m. Obenem se naprošajo, da plačajo za devni prispevek, ker je društvo že moralo oddati zavarovalnici skupni znesek njihovih mesečnih premij. Zaradi lažjega poslovanja je primerno, da zavarovanci oddajo društvu premije vsaj za tri mesece vnaprej.

SFZ

SDO

mendoški fantje
in dekleta
bodite pozdravljeni

Sprejeli homo mendoško mladino na postaji Retiro (F San Martin) v soboto, 13. avgusta ob 18.15

Vabljeni vsa mladina
ter prijatelji

Velika
sanmartinska
TOMBOLA
bo 2. oktobra

NEDELJA, 14. avgusta:

Proslava socialnih enciklik

ob 30 sv. maša
ob 30 proslava

v Slovenski hiši

Sporečamo prijateljem in znancem, posebno predvojnim priseljencem, da je dne 5. avgusta t. l. v starosti 67 let umrl v El Brete, Cruz del Eje, prov. Córdoba

Anton Benkovič

doma iz Kamnika.

Za njim žalujejo:

v Argentini: žena Filomena roj. Sanchez ter otroci Matilda por. Carillo, Marta, Anton, Ivana ter zet Justo Carillo;

v domovini: družine Benkovič, Stele, Kukovič, Grm in Svetlin.

NAŠI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

MLADINI

Leto III.

Štev. 16

ZAKOPANI ZAKLADI

„V naši domovini Sloveniji so — pravijo — na nekaterih krajih zakopani veliki zakladi: zlat in srebrni denar in druge dragocene dragocenosti. Ta in oni je že poskušal priti do teh zakladov, pa se do danes menda še nikomur ni posrečilo. Seveda, ko pa nihče ne ve točno, kje so ti zakladi zakopani.“

„Pa je to res?“ se je oglasil Ivan, ki sem mu to pripovedoval. „Mogoče je,“ sem mu odgovoril. „V časih nevarnosti ali vojske je marsikdo zakopal svoj denar in svoje dragocenosti, da bi jih kdo ne vzel. Nevarnosti ali vojske pa ni preživel in tako so ostali zakladi zakopani v zemlji.“

„O, ko bi jaz vedel za te zaklade! Vse bi izkopal! To bi bil bogati!“ je dejal Ivan.

„Res bi bil bogat, pa še kako bogat,“ sem mu pritrdil. „A če bi bil zato srečen — no, ne vem. Veš sreča ni v bogastvu. Vsa v takem bogastvu ne.“

Je pa neko drugo bogastvo, ki človeka res osreči — za ta in za oni svet. Žal, večina ljudi za to bogastvo ne mara. In če ga že ima, ga ne uporablja.“

Začuden me je gledal Ivan. Ni mu šlo v glavo, kakšno naj bi bilo tisto „drugo bogastvo“. Moral sem mu razložiti. In sem mu povedal: „To je dobra knjiga, dober list. Če seveda to bereš in se po tem tudi ravnaš in živiš.“

Koliko „bogastva“ in „zakladov“ je zakopanih v „Božjih stesekih“ in drugod. Res je, da vi to berete, a vi — samo berete. Ste kakor rešeto, skozi katerega vse odteče. Nič ne ostane v vas!

Ker bereš, si moraš tudi zapomniti. In — kar je glavno — po tem tudi živeti. Ti nauki ta navodila so tisti „zakopani zakladi“, ki jih ne smeš pustiti „zakopane“. Dvigaj jih iz naših listov in knjig in ti naj te vodijo skozi življenje tako, da te pripeljejo v srečno večnost!“

Karel Širok:

ROŽE ZA MARIJO

Po raju Jezus hodi
in cvetke bele pase,
in kamor stopi z nogico svojo,
tam roža rdeča zrase.

In angeli za njim gredo,
vse rdeče rože pobere
in Materi Mariji jih nesó:

„Poglej, Marija! Jezušček, Tvoj sin,
pošilja Ti te rože za spomin!“

Modra roža

Zivela je mati, ki je imela hčerko odlično. Dobil je bilo Anica ime. Če — mati in hčerka — sta se imeli zelo radi in se srčno in zadovoljno živeli v svojem skromnem domku.

Ko je bila Anica še čisto majhna, ji je mati pripovedovala lepe pravljice. Najlepša in najučinkovitejša je bila pravljica o čudodelni modri roži, ki ne ovne nikoli. Kdor je to rožo našel, je bil vse življenje srecen in vesel. Njegove oči so postale svetlejšje od oči drugih in so zmerom in povsod videle samo lepoto. Tudi njegov duh je postal vse drugačen: razumel je, kaj ptički žgoliijo v vrhovih dreves in celo skrivnostno pesem zvezd je slišal. In kar je bilo najlepše: kdor je čudodelno rožo našel, je videl v globino človeškega srca. Kadar

so ljudje izrekli o svojem bližnjem kruto sodbo: „Ta človek ima strašno hudobno srce!“ — je oni z modro rožo še zmerom našel nekje v najtišjem kotičku hudobnega srca droben sončni žarek...

Takšna je bila pravljica o modri roži.

In še nekaj: brez števila jih je bilo, ki so poskušali svojo srečo in iskali modro rožo. Preromali so ves svet, vse polno nevarnosti in zaprek so morali premostiti — toda modre rože niso našli nikjer. Razočarani in potrti so se vračali domov in glej — o čudo božje! — tolikanj zaželena modra roža je čakala nanje na domačem vrtu — — —

To pravljico je mati pripovedovala Ančki samo enkrat, ob tih večerni uri. In takrat se je Ančino srce napolnilo z neutešljivim hrepenenjem po čudodelni roži. Hrepenenje je raslo z vsakim dnem, z vsakim mesecem, in ko je Ančka zrasla v brhko mladenko, je bilo to hrepenenje že tako mogočno, da ga ni mogla več prikriti.

(Dalje prihodnjič)

PISAN DROBIŽ

Besedra uganka

Nimam nog in vendar tekam
sem in tja, da se praši;
grizem, grizem, da pregrizem
klado z ostrimi zobmi.

Čuden napis

E mazvenak Sjevidu tin „Rak“!

Stolp

1.	A	A	A	A	A
2.	A	Č	E		
3.	G	H	I	I	J
4.	J	J	K		
5.	K	L	M	N	O
6.	O	P	R		
7.	T	U	U	V	V

Iz črk v stolpu sestavi besede, ki pomenijo: 1. tekoča voda; 2. nam kaže čas; 3. kmetovo bogastvo; 4. turški dostojanstvenik; 5. sveta podoba; 6. mesec v letu; 7. pes, ki čuva hišo. — Po sredi navzdol dobiš ime gore v Sloveniji.

Rešitev ugank v prihodnji številki. Mirko Kunčič:

NAŠI PREGOVORI — MORJE

Morje vse požre.
Morja ne razburkaš,
če vržeš kamen vanj.
Če je morje mirno,
je lahko biti krmar.
Kdor v morju ni utonil,
lahko še doma.

Rešene ugank iz 15. številke.
Besedna uganka: Miza — Slovtve-
na uganka: Poveš — Pod svobodnim
soncem“ je napisal Fran Finžgar. —
Čarobni kvadrat: ROKA — OBAD —
KAPA — ADAM.